

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér
többször közlésnél 4 fillérért közöltnék. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489 sz

Falusi mulatóhelyek.

*Miként szoktassuk el a gyermekeket és az ifjakat a
korcsma látogatásától?*

Fiatfalva, április hó.

Rége más volt a székely ember és gyermeke mulatozása és játéka, mint ma. Akkor összegyültek téli időben egy-egy közönséges házhoz úgy a nagyok, mint a gyermekek, ahol aztán jóízűen meséltek és tréfáltak, énekeltek és társasjátékokat játszottak. Nyáron meg összegyültek a szabadba: kertbe, vagy mezőre és ott folyt az Isten szabad ege alatt a legártalmatlanabb társalgás és játék különbnél különbféle neme. Éppen ezért mai napig is némely helynek a neve: *játszóhely*. Ma azonban — fájdalom! — ily mulató és játszóhelyek nincsenek, melyeket mindenki díjtalanul használhasson.

Ma is van ugyan játék-, szórakozó- és mulatóhely, csak hogy ez nem ingyenes! Ez a kedves és kellemes időtöltő hely: a korcsma.

Ide gyül össze a falu, hol a férfiak jóízű snapsz (pálinka) mellett gondjaikat üzik. A legények pedig kártyáznak, vagy kugliznak pénzben vagy anélkül. Az aszszony-, leány- és gyermeknépség körülgyülekezve nézi amazokat és emezeket is.

Csak néha-néha kacag fel kárörvendve, mikor egyik, vagy másik fél veszt, vagy lerészegedve elkezdi düllingélni és orditozni. És így foly a korcsmaiban a szórakozás

napról-napra és évről-évre. De ez a mulatóság már nem ingyenes. A tudatlan és magán uralkodni nem tudó nép erkölcsével és vagyonával fizeti meg.

Látva az erkölcsök és a vagyon aláhanyatlását, a jobb érzelmű emberek, a társadalom, sőt maga az állam is siet e baj orvoslására. Már is nevezetes intézkedések történtek. A törvény a korcsmaiban való időzést korlátok közé szorította. Az állam a nép szórakozására és mivelésére jó könyveket adományoz. A vagyon megkímélésére egyesületeket szervez. Az ifjakat ifjusági egyletb. rendeli járni. A gyermekeket korcsmából és táncból kitiltja, stb. A községek diszes községházakat és olvasótermeket építenek azért, hogy a népet jó utra térítsék. És már itt én egy kis tévedést látok, melyre a közfigyelmet bátor vagyok felhívni.

E tévedés az, hogy a községi házak és olvasótermek nem felelnek meg a kívánalmaknak.

Ha jól értesültem, azért létesülnek ezek, hogy a községi gyűlések, színházak, bálak, mulatságok, szórakozások, ifjusági egyletek, dalkörök, téli estéli összejövetelek stb., állandó színhelyei legyenek. És aztán azt hiszik, hogy a cél el van érve. Azonban a ház csak úgy értékes, ha jó nagy teremmel bír és van még hozzá megfelelő udvar és kert is, melyekkel a községi házak és olvasótermek nem bírnak. S ez a hibájuk. E miatt nincs hová nyáron át összegyülekezessék a falu apraja és nagyja; nincs, ahol

a szabad ég alatt kénye-kedve szerint táncolhasson és játszódhasson.

Ennélfogva ajánlom, hogy a község-háza és olvasóterme oly helyre építtessék, mely bírjon akkora kerttel, hol a falu ifja és gyermeke elférhessen s gondos felügyelet mellett tölthesse idejét vasárnaponként és bármely más alkalommal akár benn a szobában, akár künn a szabadban. Legyen ez a hely olyan, hol találjon mindenki otthon télben, nyáron, nappal és éjjel, hidegben és melegben, szóval: minden időben.

Ha ily otthonok létesülnek, hol úgy az ifjak, mint a gyermekek nemesen szórakozhatnak, mulathatnak, táncolhatnak és játszódhatnak, akkor hiszem, hogy a korcsma látogatástól elszoknak.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Kozma Miklós.

A kereskedelemügyi miniszterium elvi döntései ipari ügyekben. Az iparossegéd elbocsátási bizonyítványában a segéd erkölcsi magaviseletére vonatkozó megjegyzések, a miniszterium legutóbbi kelt határozata értelmében, csakis a segéd egyenes kívánságára vehető fel. A gyártmányok a la-megjelölésével való forgalomba hozatala kihágást képez. Egy konkrét esetről kifolyólag a miniszterium kimondta, hogy más iparos közforgalomban levő utáztatának az illető iparos neve alatt a la-megjelöléssel való forgalomba hozása kihágást képez és az iparkihágási törvény értelmében büntendő. Kimondta továbbá a miniszterium, hogy a bizományi ipart üzők a bizományi üzlet minden ágával foglalkozhatnak s így annak megjelölésére, hogy milyen árunak bizományban való elárúsítá-

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

Etéd község története.

Az „Ifjusági Egyesület” megbízásából írta:
tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(3-ik folytatás.)

Basta szomorú korszakánál hagytuk el a község politikai történetét, s folytatjuk tovább, a mennyiben arról emlékeink maradtak fenn.

Régi irások közt kutatva, sok nevezetes okmányt láttam, de ezek inkább egyes családokat érdekelnek, hogyan szerezték meg az ősök azon birtokot, melyeket tovább megtartani nekünk és az utánunk következőknek kötelessége. Hanem bárcsak valamely családot is érdekel, de kortörténeti szempontból oly fontosnak tartok egy okmányt, hogy azt egész terjedelmében közlöm, hadd lássuk, mi mindent fogyasztottak ősünk egy határjárás alkalmával, csak az kár, hogy nincs megnevezve, melyik családra vonatkozik.

1. Anno 1648. die 8. aprili az Jakab Tamás házána hat ejtel (Egy ejtel mai mérték szerint 2,5 liter.) bort atunk 7 penzest a biraknak.

2. ugan eteden Kazas Istvánnit ot ejtel bort nioc penzest.

3. Birtalan Jakabnit 11 ejtel bort nioc penzest a biraknak.

4. Adorján Jánosnit 4 ejtel bort a procatornak.

5. Kelemen Jánosnit öt ejtel bort het penzes bort az biraknak az procatornak.

6. Boldor Jánosnit egy kupa bort az procatornak farcas gorgnek 6 penzes bort.

7. hogiai Péternit 12 ejtel bort az magunk házána 8 ejtel bort vittunk fel ennek az 12 ejtelnek, az niocat az kit a magunk házána vittunk ot penzre tuguk ejtelét.

8. hannag Miklósnit 3 ejtel bort nioc penzest.

9. Anno 1649 király bíró uram jele leven az bizon fele(le)tiért denarie 6.

10. Nagh Mihalynt hercegh Peter hozott 11 ejtel bort 6 penzes bort.

11. Sófali Miklós hozot hat ejtel bort Szabó Jánosnul 6 penzes bort.

12. Adorján Jánosnul hozattam három ejtel bort 5 penzes bort.

13. Boldor Pal hozot 2 ejtel bort 6 penzes bort.

14. Simonfi Demeternit ot penzt atunk serert.

15. Ugron toven az mikor vallattunk fel ejtel bort 3 penzes bort.

16. az micor az genealogiat es az peres öregséghez való verségünket megbizonítottuk az magunk házunknál 10 ejtel bort 6 penzes bort egh barant 25 penz tuguk.

17. az micor megbeceltetenek Vas balás és Vas gergely Sert hozattunk egh vedret 2 penzert deak mihalynénul egh fél barant kit hazul vittunk czakh tiznegh penzre tugguk, ezek a Nagh Imre házána voltak.

18. az mikor az öregséget meghoztuk az hon valót az gagi Pál házána koltottunk 56 penzt.

19. adunk 12 veder bort s es egh sajtot.

(Eredeti a tarcsafalvi Pálffy-család levéltárában Pálffy Györgynél 172. szám.)

Ilyen vigan tettek törvényt az ősök, de bizony a bekövetkezendő háborus időben nekik sem jutott idő a vigalomra. Ujabb és újabb fejedelmek jöttek a nyakára, hol a bécsi, hol a konstantinápolyi udvar támogatásával, s a kiknek épen a fejedelmeket ajánlgatták azokat, a népet pusztította legjobban mindkét fél. 1661-ben is ennek a következménye volt, hogy annyi etédi és kőrispataki székely vesztette életét Sajgónál, a honnan nevét is vette. Ez idő óta van Etédnek Máthé vézse nevű határrezse. Ugyanis Csélyében a tatárok elől elbujtak, haza küldötték Máthé uramat élelemért, de amint visszatérne, a tatárok észrevették s azon helyen, a melyet nevérol neveztek el, meggyilkolták. (Szájhagyomány.) Nem csoda, ha az elkényszeredett székely nép, melyet mindenki ellenségnek tekintett s melyet már majd minden jogától megfosztottak, előbb Thököli, aztán II. Rákóczi Ferenc zászlói alá tömegesen sorakoztak, küzdeni a maguk és magyarországi testvéreik szabadságáért. Thököli zászlói alatt küzdöttek már az etédek, ami látszik egy eskető levélből, hogy 1683-ban a Tiszán tul táboroztak, ahol etédi Imre Ferenc helyett Gagy István fizette meg a fejtálságot. (Somodi Domokos leves ládjában levő eredetiről.) S hogy Rákóczi zászlója alatt is sokan harcoltak, kitünik azon eskető levélből, melyet az Apaffy-féle birtok ügyében 1758-ban vettek fel. (Eredeti a község levéltárában.) A 3-ik tanu Sófali István küsmödi primipillus, hasonlóan a többi 53 tanuhoz, azt vallja, hogy Etéd-falu

Lapunk mai száma 6 oldal.

sával foglalkoznak, nem kötelezhetők. A sztrájk, tömeges munka beszüntetés alkalmával a munkaviszony fennállása, vagy megszűnése és az abból folyó jogkövetkezmények akképp bírálendók el, mintha az egyéni elhatározás és cselekmény, mely a munka viszonyra kihat, nem a tömeges munka beszüntetésnek (sztrájk) lenne a következménye.

Hitelügy.

Magyar Földhitelintézet megbizott nálunk. Még élénk emlékezetében van minden székely embernek az a nagy horderejű, megfeszített munka, a mit dr. Mezős Antal ügyvéd, a Magyar Földhitelintézet székelyföldi kirendeltségének fűradhatatlan, őszinte igaz érzéstől áthatott megbizottja annak idején az önfeláldozásig hiven teljesített Székelyudvarhelyt. Ezt a becsületes, tiszta kézzel és lelkiismerettel végzett munkálatot ohajtaná pótolni Hollak Arthur, vármegyénk főispánja, akinek első sorban köszönhető a Földhitelintézet figyelmének ide irányítása is. Épen azért a vármegyei gazdasági egyesület nevében megkereste a Magyar Földhitelintézetet, hogy anyagi segélyével tegye lehetővé az egyesületnek egy oly állandó munkaerő alkalmazhatását, aki a jelzáloghitelt keresők kérvényét külön eljárási költségek nélkül elintézte.

A Magyar Földhitelintézet 739-904. jkvi sz. iratával Hollak y főispán kezéhez e célból 1200 koronát utalványozott s most már a Földhitelintézet kölesönök az egyes székely birtokok részére teljes költségmentességgel eszközölhetők.

A vármegyei Gazdasági Egyesület választmánya legközelebbi ülésében nevezi ki megbizottját, aki díjtalanul lesz köteles a kölesönért folyamodó feleknek segélyére lenni, a szükséges felvilágosításokat, utbaigazításokat megadni, a telekkönyveket betekinteni, kivonatokat, törlési nyugtákat és esetleges nyilatkozatokat beszerezni. Egyszóval teljesíteni mindazon teendőket, melyeket a Földhitelintézet kirendeltsége a múlt év vége feléig itt elvégezt. Meg vagyunk győződve, hogy vármegyénk széles látókörrrel bíró főispánja, a gazdasági egyesület nagyérdemű elnöke, a választmánnyal egyetértőleg megtalálják azt a helyes fonalat, melynek alapján a székely akció ez egyik legfontosabb része hátrányt nem szenved, sőt továbbra is valódi missziót teljesít népünk körében. Adja Isten!

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy

az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek,

ne hogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

(igy) mindig szabad székely volt, a mit bizonyít az is, hogy a „többi székely szabadsággal élő falukkal együtt a tisztekneparancsolatjából, lovas és gyalog katonákat adott a fejedelem Rákóczi Ferenc segítségére, kik közül Kolozsvárnál, Segesvárnál ezen falusiak közül, ugy Holdvilágnál 17-en, sőt többen a harcon elvesztenek és ottan-ottan a székely szabadsággal élő falu a cellengő katonáktól sokféle prédálásokat szenvedett.“ 30-ik tanu Keresztély György vallja, ő nagyon jól tudja, hogy a kurucvilágban az etédiekek részt vettek, mert ő maga is az etédiekek egy zászló alatt harcolt. Valamint a 32-ik tanu, Rigó Mihály is azt vallja, hogy „Etéd első falu lévén, feles gyalog és lovas katonákat adott a fejedelem hűségére, szabadságának magatartásáért.“ Karda János kőrispataki 34-ik tanunak a vallomása is rendkívül érdekes, mert ebből megtudjuk, ki volt az etédiekek hadnagya Rákóczy korában. Ugyanis a tanu azt vallja, „kételenítettünk ki gyalog, ki lóval, magunk szabadságunk megtartásáért, fejedelmünk hűségére táborba menni s fegyvert fogni, jelen lévén ugyan akkor az etédi falusiak közül is a táborba kinevezett katonák egy hadnaggyukkal, néhai Máté Miklóssal, az mostani életben levő etédi Máté Mártonnak az edes atyjával, e vala nekünk is dicséretes hadnaggyunk.“

Ott voltak s küzdöttek dicsőséggel. S ti névtelenek, kik a zsoldos golyótól találva elhultatok a székely szabadság védelmében, pihenjetekek csendesen, legyen könnyű nektek a honi föld, mely szült, ápolt és eltakart, s könnyítse pihenéteket e néhány szó megemlékezés, hisz szívünkben is ledönthetetlen emlék van emelve számotokra, s ha szükség lenne, a ti nemes alakotok lenne vezéresillagunk. (Folyt. köv.)

Egyházi élet.

Építünk Székelyudvarhelyen templomot! A közmívelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előjárósága a következő kegyes adományokat vette és halás köszönettel nyugtázza: Máté Lajos lelkész gy. ivén Firtosvárjáról: Máté Lajos, Unitárius egyházközség 2—2 K. Jánosi Ferenc, Deák Sámuel, id. Bálint Mihály, Márton József, András Ferenc, András Mihály, Pál Márton, András Mózes, Jánosi József, ifj. Márton Ferenc, András Sámuel, Jánosi István, id. Györfi Ferenc, Demeter Mihály, Bálint János, Jánosi Mózes, f. Bálint Mihály, ifj. Bálint Mózes, Bálint Dénes, ifj. Bálint József, András Mózes, Márton Sándor, Deák Márton, Sófálvi Zsigmond, Pál Simon, Bálint Salamon, Andási János, Bálint Mózes, ifj. Márton János, Kelemen Mihály, Bálint István, Igitj. Bálint Mózes, Bálint Sándor, b. Bálint Mihály, Bálint Ambrus, Pál Péter, Szedenjesi Mihály, András Ferenc 1—1 K. Pál T. Mózes, Kocs Sándorné, id. Deák József, Deák Sándor, Deák Mihály, Deák Dániel, Deák Zsigmond, Balogh István, Kelemen János, ifj. Györfi Ferenc, 50—50 f. Demeter Lajos 60 f. Tódi József, Deák István, Pál T. Péter, Pál T. József, Pál T. Ferenc, ifj. Deák József 40—40 f. Együtt 50 K. József János gy. ivén: József János 1 K, id. Márton Sándor 40 f. Spicz Mihály 20 f. ifj. Bálint Pál, Bálint Eszter 12—12 f. Pál Dénes, Máté Lajos, József Kálmán 8—8 f. András Mária 6 f. Bálint Apollónia, Márton Ferenc, Máté István, 4—4 f. Deák Géza, id. Bálint Póli, Kelemen Póli, Bálint József, Deák György, Márton Lajos, Deák Márton, Deák Mózes, Keresztes Samu, Demeter Anna, Pál Mária, Bálint Amáli, Sófálvi Dénes, Bálint Lőrinc, Bálint Éliza, Ádám Dénes, Kelemen Péter, Demeter Berta, Deák Lajos 2—2 f. Együtt 2 K 64 f. Az I—XXXVI. közlemény összege 5980 K 5 f. E közlemény összege 52 K 64 f. Összesen 6032 K 69 f.

Irodalom.

„Régi magyar vitézek felirata egy római katakombában.“ Ezen cím alatt jelent meg Récey Viktor drtől a Szent-István társulat tudományos osztályában tartott székfoglalója. Fraknoi Vilmosról közmondásossá vált azon jelző, hogy szerencséskezü kutató, egy tudós megjegyzése szerint méltán Réceyre is átöröklődött. A merre kutat, mindenfelé egy-egy értékes, hazai vonatkozású emlékre akad. Ezen értekezésében is egy ilyen szerencsés leletét tárgyalja. Midőn 1900-ban a nemzetközi keresztény műarcheologiai kongressuson egy magyar vonatkozású előadásával részt vett Rómában, a híres Marucchi tanár egy általa felfedezett új katakombába vezette a résztvevőket. Ekkor vette észre Récey az egyik fülkében azt a graffitot, mely megörökíti azt, hogy azon magyar vitézek, akik savoyai Jenő vezérlete alatt hazánkból kiverték a pogány törököket elzarándokoltak Rómába és a vértanuk sirjánál ezen szerencsés eseményért „Te Deum“-ot tartottak 1716. év szeptember 7., 10. és 21-én. Felvannak sorolva a részt vett magyar vitézek nevei és azon nagy tudós régész Marangoni neve is, aki akkor kalauzolta a magyar előkelő vitézeket. Szerző előzetesen mindazokat a régi nevezetes magyarokat elvonultatja előttünk, akik Szt.-István óta hazai vonatkozású ügyben az örök városba zarándokoltak; továbbá előadja azokat a körülményeket, melyek között Jenő herceg a magyar huszárokkal azt a győzelmet aratta a törökök fölött, melyért utóbb a római katakombában hálát mondtak. Thaly Kálmán egy minapi országgyűlési beszédje szerint is hazánk halálával tartozik XI. Ince pápának és Jenő savoyai herceg emlékének, mivel ezek hatalmas támogatásának köszönhetjük hazánk felszabadítását a török uralom alól. Ezen világraszóló eseménynek ékesen szóló emléke Récey — ismertette római felirat

Kakas Márton. A husvétii szám szenzációs képei és ötletes apróságai után, a melyekkel önmagának szerzett konkurenciát a Kakas Márton, méltó kíváncsisággal várhatta mindenki a legújabb számot. S aki még oly sokat várt is nem fog csalódni. A két külső rajz ebben a számban is Linc Lajos színeitől és humorától csillog. A belső oldalak képei közül Jeney Jenő és Éder Gyula aktuális rajzai mulatságos voltak mellett az igazságnak legyőzhetetlen erejével hatnak. Bér Dezső egy kacagtatóan elnős tréfát, Ház Miklós pedig egy pompás utcai jelenetet rajzolt meg finom művészettel. A nagy képek mellett is föltűnik Éder Gyulának három apró rajza, a mely egy elnős apróságot illusztrál a legkiválóbb karrikaturisták humorával és jellemző képességével. Az irodalmi részben szóhoz jutottak a Kakas Márton összes alakjai, köztük a legnépszerűbb: Göre Gábor bíró ur is. A Kakas Márton előfizetési ára negyedévre három korona. Egyes szám 30 fillér, kapható minden újságelárusítónál.

Külömfélék.

— Erdélyi küldöttség a földmívelésügyi miniszternél. Az erdélyi gazdák küldöttsége tegnap délben báró Jósika Gábor vezetése mellett, Tallián Béla miniszternél tisztegett. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy a magyar fajta szarvasmarhák tenyésztését és fenntartását mozdítsa elé a gazdák nagy része ugyanis rájött

arra a tapasztalatra, hogy a nyugati marhák a mi klimánkon, a gümörök és egyéb betegségeknek nagyon kivannak téve. És bár egyes nagy tenyésztők, főleg nagyobb központok mellett, tejértékesítési tekintetből harcolnak a saját, mennyiségre nézve gazdagabban tejelő, de soványabb tejet adó nyugati állatok mellett, a többség mégis a hazai szarvasmarhák tenyésztésében látja a gazdasági érdekek általános fellendítését.

— A helybeli három középiskola és esetleg a leányiskola is, május hó 7-én az intézeti növendékek kizárólagos közreműködésével nagyszabású közös hangversenyt rendez, igen változatos műsorral. Programmba van véve: zene- és ének-számokon kívül egy vig monolog, melodráma, nemkülönben az ember tragédiájából a francia forradalom jelenete is. A részletes műsort közelebről fogjuk hozni.

— Székely akció. Dorner Béla a székelyföldi miniszteri kirendeltség vármegyei megbizottja gazdasági egyesületünk elnökségével egyetértőleg korán érő „Alcsuthi“ tengerit fog vetőmagul kiosztani. Egy-egy gazda 10 klgr.-tól 50 klgr.-ig kaphat. Egy kilogramm ára tíz és fél fillérbe van megállapítva. A kiosztás folyó hó 19-én reggel 8 órakor Szöllösi Sámuel szombatfalva-városrészi majorjában történik meg. A gazdák a töröküzát saját zsákjaikban viszik haza és 30 százalék árkedvezményben részesülnek.

— Rendkívüli közgyűlés sürgős összehívását kérelmezte Embery Árpád tanár és több városi képviselő azon okból, mert a városi tanács a dögtér áthelyezését a városi képviselőtestület előleges meghallgatása nélkül elrendelte és végre is hajtott. Így történt ez csak nem régen a barompiac befásításával is. Most pedig fölpácellázásra kerül a hely. De ugy járhatunk majd a sétatérrel is, mint ahogyan az egyszerű doktor vélekedett az uborka-salátáról. Azt mondta ugyanis, hogy az uborkát szépen meghámozzuk, vékony szeletekre vagdadjuk, megsózzuk, kissé állva hagyjuk s leöntjük róla a keserű levét és finom borecettel megecetezzük. Mikor pedig nagy gonddal elkészítettük, hogy teljes egészségünkre szolgálhasson — a szemétdombra öntjük . . . Mi is gondosan tervezzük, építünk, de csak márol holnapra, mert a mikor készen van, az rendesen nincs jól, mivel rossz helyen áll, vagy hiányosan épült s e miatt előbb-utóbb az uborka-saláta sorsára jut . . . Holott sokba került és pedig nem egyesek pénzébe, hanem az összesség pótlódás fillérei kerülhetnek így — szemétdombra.

— Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszterium vezetésével megbizott miniszterelnök Frits János erke di lakost a születési és halotti anyakönyvek vezetésére szorítóköző hatáskörrel anyakönyves helyettesnek nevezte ki az erke di anyakönyvi kerületbe.

— Baromfitelep Székelykeresztúrott. A földmívelésügyi miniszter ismét újabb jelét adta székely népünk iránti meleg érdeklődésének. Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesületet arról értesítette, hogy a székelyföldi baromfityénység fejlesztése érdekében Székelykeresztúron, az áll. tanítóképző gyümölcsösében létesítendő baromfitelep építési költségeire 2800, a telep benépesítése céljából baromfitörzsek vásárlására 1000, összesen 3800 korona államsegélyt engedélyezett s egyidejűleg utasította a székelykeresztúri m. kir. adóhivatalt, hogy ezen összeget a gazdasági egyesület helyegköteles nyugtájára fizesse ki. A miniszter leiratában arról intézkedik, hogy a gazdasági egyesület a székelyföldi kirendeltség közbejöttével a baromfitelep megépítéséről s annak benépesítéséről gondoskodjék. Végül pedig a miniszterium műszaki hivatala által 50 törzsbarmofi befogadására tervezett és 2815 K 12 fillér építési költséget igénylő baromfitelep tervrajzát s költség-előirányzatát is megküldte.

— „A szabadalmazott országkopsztó.“ A Pénz és Föld című gazdasági szaklap e hó 1-ei számának első cikkelyében mindenkit érdeklő dolgokat mond el „Országos játék“ cím alatt a magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték részvénytársaság üzeméről. Számadatokkal kimutatja a nagyérdékű közlemény, hogy a nagy lár-mával hirdetett 55.000 nyerő között 51.850 ugy-nevezett „nyerő“ nem nyer semmit, hanem inkább ráfizet sorsjegyeire. Az 51.805 nem nyerő játékos levonásával, marad tehát a fennen hirdetett 55.000 „nyerőből“ 3150 nyerő sorsjegy, vagyis s z á z s o r s j á t é k o s k ö z t h á r o m s e m a k a d o l y a n, a k i n e k t é n y l e g n y e r e s é g e t h o z a s z e r e n c s e j á t é k. Mert a társaság évenként kétszer kibocsát és elad összesen 220.000 sorsjegyet. Ezért bevesz 35 millió 200.000 K-át

és 6300 sorsjegy nyer 8.3 millió K-át, vagyis a közönség elveszt 26 millió és 900 ezer K-át. Nehány ember minden munka és érdem nélkül nyer, de 200 ezerből 193 ezer 700 elveszt a pénzét, pocsékolja a vagyonát, sőt a veszteség ingerli további szerencsejátékokra a játékost azzal az önámítással, hogy visszanyerje legalább azt, amit elveszített. Az anyagi káron felül tehát a kockázat és erkölcsi erjedés lejtőjére csalogtatja a közönséget ez az állam által 200 percent haszonnal támogatott sorsjátékos vállalat, melynek bérleti milliókat milliókra halmoznak és reklámdobverő kerítői is annyira megtollasodnak a szákmányfogdosó mesterségből, hogy már „bankházat” játszanak közönséges utszéli ügynökségek és orosz-lánbörbe bujva ordítazzák a reklámnótát. Csalárd eljárással az V. és VI. játékban mérséklék a sorsjegy árát, hogy ezzel a játékedvet fokozzák s ez annál biztosabb csalétek a közönségre, mert sokan akkor vesznek legjobban sorsjegyet, mikor a nagyobb nyereséget remélhetik és a játékos hajlamu ember rámege a lépre, mert nem tudja, hogy megfizettetik vele az előző játékok sorsjegyeinek az árát is, amit már esetleg más játékos is megfizetett, aki időközben valami okból abba hagyta a további játékot. Végül a Pénz és Föld így fejezi be „Amicus” aláírású cikkelyét: „Hát ez a hamis árhiresztelés, ez a csalárd fogás, ez a kétszeres fizettetés már nemcsak ártatlan csábítás, hanem határozott uzsora, a mire jó lenne, hogyha egy kis gondja lenne a kir. ügyésznek és a büntető bíróságnak. Mert az már kriminális hamisság, a hogy játékokra csábítják minálunk a népet ennek a szabadalmazott játéktársaságnak a fogdmegjei. Más országok igazi gondviselői arra tanították nemzetüket: aki azt mondja, hogy munka és takarékoság nélkül lehet boldogulni, az csaló. A statisztika tanuskodik arról, hogy több embert agyonüt a mennyők, mint ahány megüti a lutrit. De azért az állam bérbe adja a nemzetet a szerencsejátékosoknak, hogy kétszáz percentes hasznot nyuzzon a játék örvényébe esalt áldozatokról. Minálunk nemzeti gondviselés az országos játék. Magyarország tessék! Most, most lesz a huzás. A ki vesz, annak lesz. Így bömből a nagy dob a wurstl-práterben. Tessék, tessék: kezdődik az országos játék . . .”

— **Kántori nyugdíj** Gróf Majláth püspök jóindulata és pártfogása alapján megalapították az erdélyi róm. kath. kántori nyugdíj-alapot, mely immár 150000 K tőkével rendelkezik. Az alapszabály tervezetet közelebről tárgyalták vármegyénk róm. kath. kántorai s azt több változtatással elfogadták.

— **A marosvásárhelyi Székely Társaság** századik összejövetele alkalmából igen érdekes évkönyvet adott ki Máthé József titkár és Szentgyörgyi Dénes gazda, m. titkár szerkesztésében. Az évkönyv feloleli a társaság akciójának minden részletét, bemutatja képből és írásban is annak alapítóit s igen érdekes jegyzékét adja a Székelyföldről, néperől, terményeiről, írott könyvek-, füzetek-, értekezéseknek és rőpiratoknak. Emléksorokat is közöl egyes kimagaslóbb vezérférfiakról s ezek között kishalmgyi Hollaky Arthur, vármegyénk főispánja, a társaság tiszteletbeli tagja, következőket írja: „Az isteni gondviselés a székely népnek hazánk keleti védbástyájánál különös hazafias missziót jelölt ki: „viharos időkben kül- és beállenséggel ellen védelmezi a hazát; békés időben kitartó munkássággal fejleszti a magyarság anyagi és szellemi erejét.” Ez a hazafias feladat, melynek teljesítéséhez e népnek összetartására, egyetértésére van szüksége. Testvéri kezét nyujtson a magyar a magyarnak, mert az egymás elleni harcban a magyar nemzet csak vesztes lehet!”

— **Vármegyei közgyűlés.** Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi első rendes közgyűlését e hó 22-én d. e. 9 órakor a vármegyeház dísztermében tartja meg. A kibocsátott tárgysorozat 222 pontból áll s ezek között első helyen van József főhercegnek a Clotild Mária Raineria hercegnő elhunytá feletti részvétiratra küldött köszönő leirata. A kormányrendeleteket Gróf Tisza István miniszterelnök válasza és a kereskedelmi miniszternek az utlak—szakodi községi közlekedési utnak a tvh. utak sorába leendő fölvétele tárgyában küldött rendelete képezik. Ezután hivatalos előterjesztések, szolgabírói választás, esetleg a megüresedhető állásoknak folytatolagos betöltése, községi ügyek, átiratok, Dónáth Gyula kérése és végül Ugron Zoltán tvh. bizottsági tagnak a magyar tiszteknek magyar ezredekekhez való áthelyezését tárgyazó indítványa van fölveve.

— **Gál Sándor távozás.** Gál Sándor helybeli róm. kath. kántor-tanító csütörtökön utazott el új állomáshelyére: Gyergyó-Szárhegy nagyköz-

ségbe városunkból. Ezt megelőzőleg bucsut vettek tőle a vármegyei róm. kath. kántor-tanítók testületileg s tiszteletére Szabó Ferenc vendéglőjében barátságos összejövetelt rendeztek. Szombaton Papp Zakor Józsefnél tartottak tiszteletői igen kedélyes bucsuvaesort, mely a késő órákig folyt. A róm. kath. leányiskola tanulói is ünnepélyesen vettek bucsut szeretett tanítójuktól s élővirágból gyönyörű csokrot adtak át neki. Szeles körben sajnálják Gál Sándor távozását s több oldalon fölmerült azon eszme, hogy a május elsei választáson visszaválasztják a kiváló tehetségű kántort.

Hazánk legszebb fürdője a kéndús és konyhasós természetes meleg forrásokban gazdag Herkulesfürdő, az idén is nyujtja az ismert 50 %-os árkedvezményt július 1 és augusztus 26-ika után a szerényebb jövedelemmel bíró közönségnek. Ismeretes, hogy e világhírű fürdő forrásai csatlakoztatottan használtatnak ischias, idült csusz, köszvény, bőr és csontbetegségek, aranyér, altesti bántalmak, vesebajok, vérszegénység, női bántalmak és ezek utóbajai stb. ellen. Dícsőretre méltó hazafias cselekedet az igazgatóság részéről, hogy az említett kedvezmény által lehetővé teszi az intelligens középosztálynak is, hogy Herkulesfürdő forrásainak gyógyító és títító hatásában részesülhessen.

— **10.000 korona gazdasági munkásoknak.** A Magyar Földhitelezet tízezer koronát adományozott a Gazdasági Munkás- és Segítő-pénztárnak, hogy annak kamataiból oly esetekben is nyujtson segítséget, a mikor a pénztár erre a törvény értelmében kötelezhető nem lenne, azonban rendkívüli méltánylást érdemlő esetek a segélyezést felettébb indokoltá teszik. Tallián földmívelésügyi miniszter meleg köszönő levelet intézett a Földhitelezetnek.

— **Köszvényes és csuzos betegeknek** kitünő eredménnyel alkalmazzák az orvosok a Zoltán-féle kenőcsöt, mert az még oly betegeknek is, kik évek óta szenvedtek, pár nap alatt tökéletes gyógyulást idézett elő. — Ujevge 2 korona Zoltán Béla gyógytárában Budapesten.

— **Váltós bank Homoródoklándon.** Arról értesítik lapunkat, hogy Homoródoklándon váltós bank létesítésére készül egy alakítandó részvénytársaság. A közzgazdasági tevékenység ilyenmő mozgalmát tudósítónk legkevésbé sem tartja helyes és okszerű gondolatnak, mert a községi Hitelszövetkezet megalakítása sokkal inkább találna a székely nép megmentésén vasszorgalommal dolgozó miniszteri kirendeltség programjához. Ami — székely őszinteséggel szólva — annyit jelent, hogy a magas kamatra kölcsönző váltós bankok már eddig is eléggé kiszípolyozták a szegény székely népet s abból többet nem „instál”. Különben tudósítónk azon szelid reményének ad kifejezést, hogy az oklándi pap és tanító szintén mielőbb eredményes mozgalmat indít egy Községi Hitelszövetkezet sürgős megalakítására. Helyrepótolni ohajtván az eddigi szörnyű mulasztást, a járási székhelyen . . . —zs—

5 filléért megtekinthető az ország egyik legnagyobb női divatruházának tavaszi és nyári újdonságai. Kérje Nagysád egy levelezőlapon mintagyűjteményemet s elküldöm azt ingyen és bérmentve. Tartalmazza a következő tételek mintáit: 3000 vég tavaszi és nyári divatszövet 120 és 140 cm. széles 65 krtól 3 f. 25 krig. 15000 vég mosóaru különböző minőségben 24 krtól 1 f. 20 krig. Weiner Mátyás női divatruháza, Budapest, Andrassy-ut 3.

— **Versenyárgyalás** lesz e hó 28-án az udvarhelyvármegyei építészeti hivatalnál a következő munkálatokra: az udvarhely—paradj tvh. uton a 12 és 13. sz. műtárgyak (969 K), ugyanott a 22. sz. műtárgy (566 K 77 f), az oláhfalú—zsombori uton a 23., 36., 57., 82., 86., 102. és 103. sz. műtárgyak (3545 K 54 f), a felsőboldogasszonyfalva—felsőrákosi ut 49. sz. (480 K 95 f), a bikás—baconi ut 20. sz. (480 K 95 f), a homoród-szentpál—daróczi ut 6. sz. (480 K 95 f) a székelykeresztúr—szentdemeteri ut 3., (780 K 37 f), a 13. és 23. sz. (852 K 58 f) és a 19. sz. műtárgyak (1319 K 52 f) ujjá építésére. A műszaki műveletek az állam építészeti hivatalnál Székelyudvarhelyt (vármegyeház) a hivatalos órák alatt megtekinthetők bármikor.

— **Nem titok**, hogy egyik hölgy a másiknak ajánlja a legmodernebb és leghatásosabb szépitőszert a Földes-féle **M a r g i t c r é m e t**. E világhírű arcszépítő és finomítószert teljesen vegytiszta, semmi ártalmas anyagot nem tartalmaz és zsirmentes. Kitünő övszer a nap és szél befolyása ellen. Nagy tégely 2 korona, kicsi 1 korna. Kapható a készítőnél Földes gyógyszerésznél Aradon és minden gyógytárban. Törvényesen védve.

— **Legelőterületek és rétek följavítása.** Hazánkban a legelő-rétegrületek kezelése iránt sok kívánnivalót támaszthatunk. Kivánatos tehát, hogy különösen a községek és közbirtokosságok a legelők és rétek följavításával komolyan foglalkozzanak, mert ma már a legelők és rétek oly állapotban vannak, hogy nem elégséges a legeltetés szá-

bályozása, szükségesek oly intézkedések is, hogy jobb ügyeptakarók keletkezzenek és azoknak megmaradása biztosítottassék. Értesülésünk szerint Tallián Béla földmívelésügyi miniszter a legelők és rétek följavítására irányuló törekvéseket nemcsak szakközvegi részéről való szaktanácsossal, de különösen indokolt esetekben ezeket a törekvéseket anyagilag is támogatja.

— **Kidobott pénz** — bármily csekélynek látszó is — csak az olyan hirdetésért fizetett összeg lehet, amelyet igen korlátolt számú és nem érdekelt közönség olvas. Ellenben a „Székely-Udvarhely” apró és rendes hirdetései — melyeket hetenkint kétszer: *csütörtökön* és *vasárnap* nemcsak Udvarhelyvármegye székhelyén s minden valamire való és számottevő községében, hanem az ország legtávolabbi részében is sok ezerezen olvasnak — a *legelősből* és feltétlenül eredményt biztosítók.

— **Tüzesetek.** Városunkban, az V. kerületben mult szombaton Borbély Mózes kertjében két 6 éves és egy 3 éves gyermek tüzet gyujtottak, a melytől nevezett sertésőlla és úrszéke elégett A kárt 25 K-ra becsülték. — Ennél azonban jóval nagyobb ama borzalmas tüzvész, mely Gyergyó-Szárhegy nagyközsége mult vasárnap pusztította, s a melynek 160 épület, sok takarmány és háziállat esett áldozatul — szintén gyermekek játékból.

— **A burgonya megbábosodása elleni védekezés.** Igen sok esetben tapasztalható lazább talajnemeknél az, hogy a burgonya sok, de apró gumót terem, aminek oka több körülményben keresendő. Oka lehet ezen jelenségnek az erős trágyázás is, melyet egyes okszerűen kezelt homoki gazdaságok szoktak inkább alkalmazni s mivel a kedvező strukturájú laza és tápanyagokban gazdag talajon a burgonya jól érzi magát, gyors fejlődésnek indul, nagy lomboatot, sok szárat és gumót nevel. Ha az időjárás kedvező, ilyen esetekben a termés óriási lesz, de ha esetleg szárazabb idők következnek be, mivel az eleendő nedvességgel a talaj nem rendelkezik, a talajban lévő növényi tápanyagok nem jöhetnek oldásba, a burgonya fejlődésében fennakad s gumói aprók maradnak, esetleg megbábosodnak, azaz a még helyesen ki nem fejlett gumók új gumókat nevelnek, a melyek természetesen a kellő nagyságot és kifejlettséget már el nem érhetik. Tehát ilyen esetekben a bőséges trágyázással épen az ellenkező hatást érjük el, a gumók aprók maradnak, a mi természetesen csekély átlag termést jelent. Ezen a bajon azonban koránt sem lehet olyan módon segíteni, mint azt igen sok helyen teszik, hogy a trágyázást egész egyszerűen redukálják, mert akkor is csak említett baj a csekély átlagtermés lesz az eredménye, mivel a homoktalajok rendszerint igen kevés növényi tápanyagot tartalmaznak, hanem ezen csakis műtrágyaféléknek még pedig a kaint és szuperfoszfátnak zöldtrágyával való kombinált alkalmazása által segíthetünk. — A zöldtrágya növeli a természetes humusztartalmát, tehát elősegíti a talaj vízfoghatóságát, s mégis bár hatása megfelelő, azért korántsem eredményez oly buja fejlődést, mint az istállótrágya s így fentemlített veszély elkerülhető, vagy legalább is csökkenthető lesz. A műtrágyák alkalmazása a zöldtrágyázás alkalmazásánál elkerülhetetlen, mert a zöldtrágyázás csakis nitrogénben növeli talajaink tápanyagtartalmát s más tápanyagokban, mint káli és foszfor-savban oly szegény, hogy azok pótlásától okvetlenül ilyen módon kell gondoskodni.

— **Haladunk a korrall.** Alig néhány éve, hogy megindult az egész országban a mozgalom, minden ház végeihez, elejéhez és kertjébe lugaszőlőket ültetni, már is oly óriási tért hódított magának ezen eszme, hogy nines oly rész hazánkban, hol tömegesen fel nem karólnák. Hát ez nem csoda, mert nézzük meg például Fehértemplom városát, a hol alig van ház, melyet óriási törzsű lugas-szőlő ne ékesítene, mely bőven el látja az egész családot az érés kezdetétől egész tél folyamán finom csemegeszőlőkkel, minden évben terem a legcsekélyebb gondozás nélkül. Ezért igen melegen ajánljuk mai számunk hirdetési rovatában, ábrán is bemutatott „Szőlőlugast ültetésünk” című hirdetésünket olvasóink szives figyelmébe. — Szines fénynyomatu árjegyzékek mindenkinek, ki címét tudatja, ingyen és bérmentve küldetnek.

— **Eladó telek** Orbán Balázs-utca 4. szám alatt. Értekezhetni lehet B a l ó Zsigmond aranyművessel.

Csarnok.

Élt egy fiu . . . *

Élt egy fiu, bohó gyerek,
Mindig nevetett;
Ugy látszott, hogy mint a lepke
Bánatot és bűt feledve
Röpköd a világ felett.

Üdvössége volt a szép lány,
Jó bor s a cigány;
Azt hitték, hogy a szívébe
A fájdalom soh'se lép be,
Azért mindig oly vidám.

Mikor meghalt, örökségül
Néhány dalt hagyott,
És bennük, — hogy elolvasták —
Keresték, de nem találták
Kedvét, mely ugy csapongott.

Minden dalban fájdalom sirt;
S a bohó fiu
Vigan élt, miként a lepke
S úgy titkolta el nevetve,
Hogy mint hervasztja el a bű

Szalay Béla.

* Mutatvány szerzőnek sajtó alá rendezett verseiből.
Szerk.

Törvénykezés.

Esküdtszéki tárgyalás. A helybeli kir. törvényszéknél folyó hó 18-án és 19-én lesz az id. Gergely Pál oroszhegyi és Rostás Máté bordosi lakosok ellen elkövetett szándékos emberölés bűnyüekbe az esküdtszéki tárgyalás.

Főtárgyalások A helybeli kir. törvényszéknél e hó 15-én megtartott bűnyüi főtárgyalások rendén Molnár Sándor szalodobosi lakost súlyos testisértés büntette miatt 8 havi börtönre, Molnár Imrét súlyos testisértés vétségeért 14 napi fogházra; Szabó Zsigmond és Fancsali M. János farkaslaki lakosokat súlyos testisértés vétsége miatt, előbbi egy havi, utóbbi 14 napi fogházra és 10—10 K pénzbüntetésre, ugyszintén Barra József muzsnai lakost is hasonló tettért 14 napi fogházra és 10 K pénzbüntetésre ítélte a bíróság. Az ítéletek jogerősek.

Bűnyüi tárgyalások. A helybeli kir. járásbírósi büntető osztályánál e hó 14- és 15-én tartott tárgyalásokon ifj. Orbán Domokos ócfalvi lakos súlyos testisértés vétségeért 14 napi fogházra és 10 K pénzbüntetésre ítéltetett. Boldizsár Ferenc székelyudvarhelyi lakosnak, az ellene vallásháborítás címén megindított kihágásos — ügyét vádelejtés folytán — megszüntette a bíróság. Csonta Gábor felsőófalvi lakos ellenben közcsend elleni kihágásért 25 K pénzbírságra, esetleg 2 napi fogházra; id. Balázi P. János és ifj. Balázi P. János bethlenfalvi lakosok lopás és orgazdaság vétsége miatt előbbi 4 havi s utóbbi 2 havi fogházra; Palló György mátsfalvi lakos közcsend elleni kihágásért 2 napi fogházra és 10 K pénzbüntetésre; végül pedig Daniel Sándor kápolnásóláhalvi lakos szintén közcsend elleni kihágásért 4 napi fogházra és 10 K pénzbírságra ítéltettek.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

220—904. **Értesítés.** A gazdasági egyesület szüzgulyájába a bejelentéseket a titkárság már elfogadja. Egy drb borju legeltetési díja nem tagok borjuja után 8 K, tagoké után 7 K. A tagok kedvezményével csak 5 drbot, teljes díjért bányát legeltethetnek.

Szerkesztői üzenetek.

E. K. K. Muzsna. A „D. G. Sarkadon, Biharmegyében lakó urat Székelyföldön teendő utaztában”, egy Nagysád által „saját kezüleg főzendő ebéd szives elköltésére” meghívó igen érdekes tárcacikkelyét köszönettel vettük és azt — mihelyt a jelenlegit befejezzük — okvetlenül közzéni fogjuk.

Merkur. Nem szabad. A budapesti kir. ítélőtábla épen a napokban büntetett meg egy gyümölcsárú asszonyt 1976 K-ig, hogy ismerőseitől a bécsi, brünni, prágai és berlini számsorsjátékokra (kis lutrikra) betéteket fogadott el s azokat közvetítette.

Nyílt-tér*

A szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
Glycerin.
a bőrt fehérré
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Sarg-féle Glycerin szappan

ugy felnötteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a **legkitünőbb tisztító szernek** bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schaudlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

HÁZVEZETŐNEK ajánkozik egy negyven éves nő papi vagy más uri házhoz. Ily minőségben már teljes gyakorlattal bír. Cím e lap kiadóhivatalában.

Meghívás.

Az 1898: XXVIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekbe tartozó **székelyudvarhelyi tímárok hitel- és raktárszövetkezte**, mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja **1904 május 15-én délután 3 órakor Daróczy Miklós lakásán rendes közgyűlést** tart, melyre a tagok az alapszabályok 31. §. értelmében másodsor azzal a megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a megjelent tagok a számarányára való tekintet nélkül határozni fog ezen ülés a napirendre tűzött tárgyak felett.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről szóló rendelkezés.
5. Az igazgatóság 1 tagjának választása.
6. Felügyelő-bizottság 3 tagjának választása.
7. Netaláni indítványok.

1902. évi december hó 31-én a tagok száma 15, üzletreszeinek száma pedig 117 volt.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségeiben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető.

Székelyudvarhely, 1904. április 15.

Az igazgatóság.

Eredeti angol

o o és francia fekete és szines o o

női ruhakelmékben

a tavasi idényre **du választékom** érkezett, valamint kiválóan izléses és divatos

mosókelmék,

női **diszkalapok** (a legutolsó párisi divat szerint), fekete és szines **napernyők** és **ruhadíszekbe nagy választék**, mindezek s egyéb szükségletek rendkívül **jutányos és szolid árban** való beszerzésére tisztelettel felhívom a mélyen tisztelt hölgyközönség figyelmét s mielőtt bevételeiket megtennék, **ujdonságaimat** megtekinteni sziveskedjenek. — Bécses pártfogásukat kérve, vagyok mély tisztelettel:

Barcsay Károly

női- és férfi divatruháza

Székelyudvarhely.

(Főtér.)

215—1904. vgti szám.

Árverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oklándi kir. járásbírósnak 1904. évi Sp. 116/2. sz. végzése következtében Dr

Pál Ernő ügyvéd által képviselt Fekete Ernő javára Bartha Andor bardóci lakos ellen 111 K 52 fillér költség s járulékaik erejéig 1904. évi március hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 925 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: házi butorok és 2 ló nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbírósnak 1904. évi V. 123/2. sz. végzése folytán 111 K és 52 fillér tőkekövetelés és 312 koronának 1904. évi január hó 1. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltó díj és eddig összesen már megállapított költségek erejéig Bardoczon alperesnél **1904 május 2-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsárón alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfogallatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Okland, 1904. évi április hó 8.

POLLÁK IGNÁC,
kir. bír. végrehajtó.

A sertés Magyarországon!

Írta:
Enesei Dorner Béla.

Ára:
5 korona.

címü — hasznos tanácsadó — könyv:
Betegh Pál
könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében kapható!

A Székelyföld legelőnyösebben ismert cipőbevásárlási forrása!

ORBÁN, NAGY és TAMÁS

kész cipőárú raktára * * *
Székelyudvarhely, Kossuth-
* * * * * utca 2. szám.

Van szerencsénk ugy a helyi, mint a vidéki t. közönség b. tudomására hozni, miszerint raktárunkat a tavasi idény ujdonságaival bőven elláttuk s azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legkényesebb igényeknek is megfelelhessünk. — Raktárunkon kaphatók — mindennemű —

férfi- és női cipők

és ujdonságok, ugyszintén fehér, sárga és bordeaux gyermek-cipők a legjutányosabb árakban. — Különösen felhívjuk b. figyelmét TANERIN cipő-kenőcsünkre, mely felülmul minden reklam-kenőcsöt, dobozonkint 40 fillér árban. — Megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Az idény ujdonságai: Chevreux, Chevreux-lakk stb.

Saját gyártmány. o o Gyors és szolid kiszolgálás.
— — — Aranyéremmel kitüntetve. — — —

Mánecs György

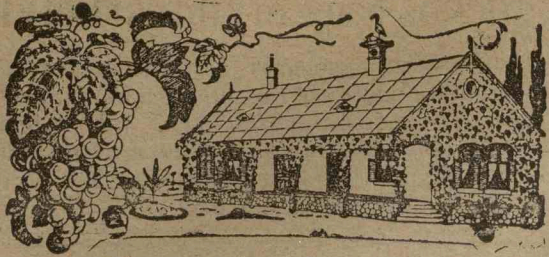
szobafestő és mázó

Székelyudvarhely, Bethlen-utca.

(Szentes József házában.)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy külföldön szerzett több évi tapasztalataim folytán azon helyzethen jutottam, hogy szakmában vágó munkákat, u. m.: szobák-, cim- és fautáztatok festését, valamint aranyozást és falak kárpitozását, a mai igényeknek megfelelőleg, a legjutányosabb áron elvállalhatom ugy helyben, mint vidéken, miért is kérem nagybecsű pártfogásukat. — Kész szolgálattal:

Mánecs György,
szobafestő és mázó.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyjából ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellájták házuikat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskotály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekbbségre, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajokismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Cím: Érmelléki első szőlőültvénytelep Nagykágya, u. p. Székelyhid.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Pénz

Olcsó pénzt

jelzálogra a segesvár ipar-, takaré- és előlegezés egylettől közvetit:

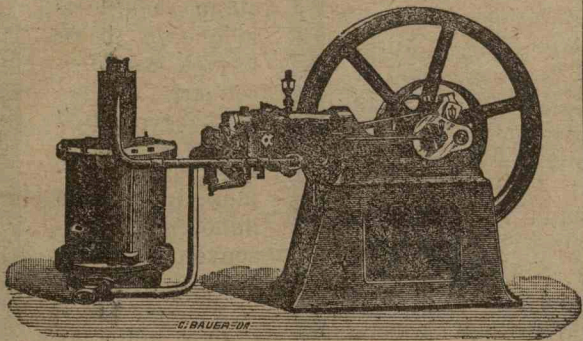
Siegmund József
börkereskedő, Sz.-udvarhelyt.

Pénz

Drezdai Motorgyár R.-társaság
(ezelőtt Hille) fióktelepe és műhelye
Gellért Ignác és társa

Budapest, VI., Teréz-körút 41.
(Telefon 12-91.)

Ajánljuk az elismert legjobb, legökéletesebb, legtar-
tósabb gyártású drezdai benzín-motorokat, lokomo-
bilokat és széngáz-fejlesztős (generatoros) motorokat.
Legegyszerűbb kezelés. Legolesőbb üzem.
64 kiténtetés. 8 állami érem.

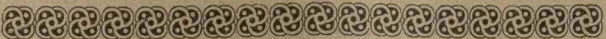

8000 gép a legteljesebb megelégedésre szállitva.

Malomüzemre, darálásra, takarmánykamrákba, tejjgazdaságoknak, favágáshoz, vizemelésre, csépléshez és minden más gazdasági és ipari munkához a legjobb üzemelő.

A drezdai motorok minden versenyvizsgálaton és kiállitáson a legelső díjakkal lettek kitüntetve. — Kedvező fizetési feltételek! — Legmesszebb menő jótállás! — Uj! Budapestben főműhelyt rendeztünk be drezdai művezetővel és szerelőkkel.

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig
Fernengel Gyula bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált házi szer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghúléseknél.
Intés. Silányabb utáztatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József**, gyógyszerésznél Budapestben.
Richter F. Ad. és társa,
** csász. és kir. udvari szállitók. **
Rudolstadt.

Kapható Székelyudvarhelyt:
Koncz Ármin gyógyszerertárban.

Benedek, Nagy és Konrád

első székely cipőraktára Sz.-udvarhelyt, Kossuth-u.

Dus választék csinos és tartós **cipőkben!**

Mérték utáni megrendelések pontos kivitele. „Fredin” cipőkenőcs kapható. Egy doboz 60 fillér.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Eszenciákat

— csálhatatlan bizonyosságul — a legjobb likörök, borszeszek, különféle szeszek és ecet készítéséhez a legkitűnőbb és páratlan minőségű szállitók. Nagy megtakarítás. — Jóságért felelősséget vállalok. Különlégességekből megbízható receptek. Árjegyzéket, utasítást ingyen és portómentesen küld: **Pollák Károly Fülöp**, eszenc gyára Prága. Ügynökök felvételnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztítórosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
sorvetőgépek, Planet jr. kapálók,
szecekvágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók őrlőmalmok, egyetemcs acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Brázay-féle

Sósborszesz.

Fürdővizben és mosdaskor használjunk kellő mennyiségű **Brázay-féle sósborszeszt**; nagyon üdítőleg hat a testre, különösen pedig kellemesen a bőrre.

Gyár: **Nyerges-Ujfalu** (Esztergom megye). Sürgőncim: **Eternit Budapest**. Telefon 12-92. Gyár: **Vöcklabruck** (Felső-Ausztria).

ETERNIT-PALA

AZBESZT-CEMENT-PALA.

Hatschek Lajos szab.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető fedőanyag.
Eternit művek: Patschek Lajos Budapest, VI. ker., **Andrássy-ut 33-ik szám.**

Előrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsiakormány. — Kérjen ismertetést.

